

Nagykőrösi tájszótár

III.

Börhöl. — Izeg-mozog s közben ruhájáról szemetet szór le, vagy bele valamibe. Mozgás közben szemetel. „Ugyan né nyilhelődz mán itt, *belebörhész* a bográcsba“.

Bözzögje valaminek. — Valaminek a legérzékenyebb, legfontosabb része. Nélkülözhetetlen alkatrésze. „Egész nap csak a szájukat tátották a gépes embörök, mert a dobnak etört valamelyik *bözzögje*“.

Bujtorog. — Kódorog, bódorog jelentéseivel rokon, azonban itt oka van a bujtorgásra, mert pld. rossz fát tett a tűzre. „Az egész háború alatt itthon a tanyán *bujtorgott*“.

Bukrol. — A dinnye, uborka, vagy tök stb. vetésekor a mag fészkébe trágyát teszünk. Ez az eljárás spórolás a trágyával, mert a megterítés helyett, csak a vetemény közvetlen tövét trágyázzuk meg. „Ezt a kis ganét (trágyát) mán möghagyom a *dinnyebukroláshó*“.

Butyorka. — Kicsi csomag, amibe a semmitlen ember minden ingósága (butorka) belefér. Mindig ruhába kötve. „Szödd össze a motyódat, kösd össze a *butyorkádat*, oszt eriggy isten hírivé“.

Cafat. — A cafranggal csaknem teljesen azonos jelentésű és használatú szó, sőt ha lehet, még annál is súlyosabb megvetést fejez ki. „Annak a *cafat*nak a nevit az én házamban ki né merjétk ejteni“.

Cafrang. — Az erkölcstelen utcai-féle nő. Jelzőnek és főnévnek is használatos. A legbecstelenebb nőkre használják. „Most is összeát égy *cafrangos* kurvává, akihó a sáros csizmámat sé törüném“.

Canga. — Rosszaságra hajlamos leány megbélyegző elnevezése. Az elbukás előtt álló lány, aki még talán nem rossz, de úgy viselkedik, hogy előbb-utóbb az lesz. „Hiába nála otthon az a három nágy *canga*, mégis mosónét tart mellettük“.

Cefre. — 1. Pálinka főzés céljára összeszedett, forrásban levő gyümölcsmassza neve. 2. Becsmérlő jelző rossz nőkre vonatkozólag.

Cécó. — Eset, esemény, mely föl van fújva. A cécó bizonyos megvetést fejez ki egy jelentéktelen eset felfújása miatt. Cécó pld. mikor a vidéki Kaszinó elnökének életében megfestetik a képét és cécó az is, mikor a nem szívből jövő ünnepély külsejének a súlyosbítására iskolásgyerekeket rendelnek ki.

Ciböre. — A lekvárfőzéskor nevezik így a félig megfőtt lekvárt, ami a gyermekeknek el szokta csapni a hasát.

Cickéz. — Elbánik valakivel, kellemetlenkedik, ingerkedik valakivel. Enyhén elver valakit. „Még mindig az után a rusnya után jár, pedig már a mútkó a többi legényök *mögcic-kézték* érte“.

Ciha. — A vánkos és dunna belső huzata, amiben a toll, illetve a pehely van. Ez a ciha nem cserélődik, csak a reá húzott huzat. *Cihának* hívják azt a párna nagyságú ciha-anyagból készült zacskót is, amiben a tollat összegyűjtik. „Mindön koppasztáskó bead a kertész égy *cihára* valót“.

Cihelődzik. — Kászolódik, készülődik, az útra összeszedi magát, de csak kényelmesen. „*Kászolódj* már té is, né köjjön rád sokáig várni“.

Cinga-bangál. — Ráncigál. Ok nélkül húz von. „Egymás hajának estek a piacon, osztán ugyancsak *mögcingabangáták*“.

Cocó. — A ló becéző neve.

Co-ide. — A lófogatnál (főleg gazdasági gépeknél, boronánál, ekénél, ahol a ló szerszámolása hiányosabb) alkalmazott vezényszó, mely ugyanazt jelenti, mint az ökörnél a hajsz. (A cselőnek megfelelő tüled-te megtalálható a T betűnél.)

Cupák. — A húsnak (főtt húsnak) kisebb ízetlen, rághatatlan része, mely fővetlen állapotban *mócsing* (lásd ott). „Lelketlen embör a dógos embörnek nem anna égy falat húst, legfőjbebb *cupákat*“.

Csábérdás. — Hóbortos. Csábérdás az a legény, aki a vásárnapi korzón úgy tesz, mintha részeg volna és föltünést kelt. Jobb sorsra érdemes ember csupa figurából bolondabbnak, vagy idétlenebbnek tettetli magát, mint amilyen. „A mútkó is vásárnap, amikó legtöbben gyűttek a templombú a kocsmá ablakon lógatta a lábát az a *csábérdás* bétyár“.

Csácsog. — Ok nélkül és értelem nélkül jártatja száját. Fölöslegesen sokat beszél. „Né *csácsogj* annyit, hanem mőnny az oskolába“.

Csádé. — Kb. azonos a csilling-csáanggal.

Csafrinka. — Pajkos, huncut, játékos, leginkább gyerekre vonatkoztatva használják.

Csaholy. — A csajokkal csaknem azonos, de ezt inkább az eső utáni esetre alkalmazzák, amikor az esőcseppek nedvesítik be a ruhát, s ez esetben a vízcsepp már a fűszálon is *csaholy*.

(Folytatjuk).

Kiss László.